

Јован Дучић
БЛАГО ЦАРА РАДОВАНА

Библиотека
РИЗНИЦА

Јован Дучић

БЛАГО ЦАРА
РАДОВАНА

књига о судбини

Београд
2012.

Назив књиге:
Благо цара Радована – Јован Дучић

Уредник:
Ненад Перишић

Прелом и корице:
Leo commerce

За издавача:
Ненад и Слађана Перишић

Издавач:
ID Leo commerce, Београд

Пласман:
ID Leo commerce, Београд
Михајла Бандура 36
011/375-2625;
011/375-2626;
011/375-2627;
063/507-334
e-mail: nesaperisic@gmail.com
info@leo.rs
www.leo.rs

Штампа:
Елвод-принт, Лазаревац

Тираж: 1000

ISBN 978-86-7950-218-6

САДРЖАЈ

Блаіо цара Радована	7
О срећи	11
О љубави	60
О жени	102
О ѿријатїельсївѹ	137
О младосїи и сїаросїи	180
О ѿесникѹ	215
О хероїма	262
О краљевима	294
О ѿророцима	308

Блајо цара Радована

Цар Радован је цар царева, владар судбине, господар свемира. Он носи златну секиру на рамену, јаше коња који је бео и висок као брдо под снегом, и на руци држи буљину са огњеним очима како би могао ноћу видети пред собом. О њему говоре у мојој земљи само људи који су полудели. Али су затим у њега поверовали и сви мудраци. Цар Радован има круну од хартије и по плашту лудачке прапорце. Има ноге и руке зелене као трава, јер живи на копну и у води. Нико не памти његово порекло, ни име његове породице, нити зна за његове пријатеље и непријатеље. Он пролази кроз небески простор као црни облак пун грмљавине, и по водама као брод који гори. Нико не зна његове битке ни тријумфе, јер његова моћ није над војскама, ни његова слава у бојним подвизима. Он царствује у миру своје величине и сунча се на сунцу своје снаге и лепоте. Он се крије од сваког, а ипак свако има његову слику у очима и његов глас у ушима. Где су његове палате и његови вртови? И где су његове беле жене, и његови брзи коњи, и његова свилена стада, и његови љути пси за стадима? Чувају ли његова врата људи или змајеви? – Само лудаци, чији је он једини цар и господар, самодржац и покровитељ, знају путеве који воде у његово царство, и знају где су мостови преко којих се прелази и његове покрајине пуне сјаја и пуне музике. Јер је људски ум ограничен на оно што је видео и чуо, а лудило је једино безгранично и слободно од свих ледених закона свести и сазнања. Слобода, то је лудило; и само лудаци су слободни.

Цар Радован је цар лудака који су увек добри. Он зато плива у људској крви само кад је отрована,

и пребива у њиховом уму тек кад је већ помрчао; и зато су га само они који су изгубили све путеве нашли на својим тамним беспућима. Њега познају само лудаци који више никог другог не препознају; и с њим говоре само они чије речи више нико не разуме; и за њим вапе једино они који су се већ одрекли свега земаљског и људског. Сви људи имају истоветне среће и несреће откад су постали, а само лудаци имају сваки своју сопствену срећу. Само они нису једнаки самом себи, него се обнављају увек нови. Сви људи виде ствари скоро подједнако, а само лудаци имају своја лична мишљења. Велика мудрост се налази по дну мрачног понора; и само су најлуђи људи говорили најдубље речи.

Цар Радован није постојао другде него у очима које су изгубиле свој поглед. Само лудаци говоре о благу тог цара, и зато копају ноћу и на припеци, пробијају лед и буше студену земљину кору. Сву су земљу безброј пута испреметали. По самотним виноградима, заборављеним црквинама, по дворцима порушеним и пуним трња, свуд су копали, бушили, обарали, превртали. Безбројне војске лудих копали су с краја до на крај по мојој земљи. Свуда су прошле те црне чете изгубљених за живот, бивши људи који су се одрекли сваког додира с нама. Они од памтивека траже благо цара Радована; копају железом и каменом, и грањем, и ноктима, и зубима; копају док не попадају мртви! Читава покољења полуделих људи тражили су благо царско, закопано негде неизмерно дубоко, ко зна где, у нашим пољима. Допирали су често до у саму утробу земље, бушећи без сна и одмора; али је то благо тонуло све дубље, и мамило све свирепије. Тако ће трајати докле буде сунца и месеца.

И увек ће копати, а никад двојица заједно. Јер је царев наследник само онај који буде најдубље копао, и који умре копајући, и који не би казао и када би најзад његов ашов одиста ударио у црна врата подземне палате у којој је благо цара Радована, цара свих царева, и владара свих судбина. Увек копати, док

БЛАГО ЦАРА РАДОВАНА

други не дође да копа! Јер само други сметају да нађемо срећу где хоћемо. Лудаци то знају боље од мудрих. – Али знају то и мудри.

Нису само лудаци који копају за благом цара Радована. Сви људи знају да има у животу још увек једно закопано благо за сваког од њих. Сви људи копају: сви људи од акције, од полета, од силе, од вере у живот и у циљ, и од вере у невероватно и у немогућно. Једни копају у пољу и у шуми; други у идеји, у идеалу, у химери; трећи у интриги и у злочину. Сви траже и вапе за царем тог вечног неспокојства и вечног трагања. Свет би нестао да нема тог цара, и ослепео би да не сија у помрчини његово наслеђено благо, и очајавао би да нема његове маније и опсесије. – Јер сваки човек нешто тражи; свако је упро свој поглед безумља и себичности у неко место где мисли да стоји закопано благо цара Радована. Нема никог ко не верује да нема још нешто његово које треба пронаћи. И свако верује да своје благо треба кришом тражити, кришом и од најближих и од најмилијих. Сви су лудаци. Сви су људи омађијани и отровани. Јер цареве палате су високе до изнад сунца дању, и до изнад звезда у мраку када седам влашића пролазе мирно све границе немира и очајања. Сви су људи лудаци.

Царево благо је отров овог света. О њему сањају Песници, који живе у вечном неспокојству да објасне божанство кроз његова дела, и да га посведоче својим сопственим стварањем.

О њему сањају и Хероји, јер мисле како само они треба да себе баце у огањ па да сутрадан буде добро свима, и да затим сви људи нађу своје благо.

О њему сањају и Пророци, који, у свом лудилу, проричу увек неку нову срећу и нову обећану земљу.

И, најзад, о њему сањају Краљеви, што хоће да владају силом љубави или силом мржње.

О њему је сањао Мојсије кад је ишао за огњеним стубом, и Цезар кад је прешао Рубикон, и Колумбо кад је своје једно поверио ветру који га је водио у

земљу о којој није знао ни шта је ни где је. То благо цареве тражи и звездар који гледа маглу на звездама; и ботаничар који тражи сву тајну плођења у срцу једног цветића; и свештеник који враћа веру у око-рело срце неверних. Сви људи траже јер су сви људи! Крв свију је отровао цар Радован који живи и у трави и у води, силни цар који пролази небом као облак пун грмљавине, и морем као брод који пламти у пожару.

Цар лудака, али и цар свију људи од акције и идеала! Цар оних који у лудилу срца или у лудилу мозга верују у невероватно и остварују немогућно! Цар Радован је цар царева, силнији него херој Агамемнон, богатији него Мидас, дубљи него пророк Језикиљ, и мудрији него цар Соломон. Све очи света упрте су у њега.

О срећи

1.

Свака је филозофија тужна. Ако говорите дуже о срећи, ви ћете се напоследку осећати помало несрећним. Нема ни једне велике истине човекове о којој се сме до краја мислити без опасности за своју мисао: ни о религији, ни о љубави, ни о смрти. Све што је дубоко, изгледа на дну тамно и невесело; и ни у један се понор не даје дуго гледати без вртоглавице и ужаса. Колико више размишљате о животу, све се више отварају његове заседе и показују његова беспућа. Зато ако пуно говорите о несрећама у животу, најзад више не видите живот него несреће. – Одиста, човек живи целог века у небројним опасностима, али ипак се догађа да велики број људи проживи цео живот не дочекавши никакве нарочите несреће. Чак многим људима протече живот као лепа река Аретуза, која је најпре имала свој извор у Пелопонезу, а затим несметано пронела своје слатке воде кроз цело море до Сицилије, да исто тако слатка избије онамо из новог извора. Ужаси живота постану једним делом наше судбине само ако се у њих нарочито удубљујемо. – Има блаженог света који не верује у зло, а има и других људи који нису никад веровали ни у несрећу; међутим, ни једни ни други нису тим изгубили више него они који су сва зла премерили и све несреће пребројали. Напротив, многе несреће не бисмо можда ни избегли да смо на њих дуго мислили, као што је случај да човек добије баш ону болест на коју највише мисли.

Многи се људи туже да им прође цео век тражећи животу његов смисао, који, ако уопште посто-

ји, и није другде него у самом тражењу. Ко смисао живота није тражио, тај није живео; али ко га је тражио, тај никад није био довољно срећан.

Срећа, дакле, није идеја него илузија, пошто срећа није ствар разума, него ствар уображења. Зато човек верује да је срећан и кад није срећан. Али и несрећа је тако исто утопија као и срећа, јер на стотину несрећа има извесно половину измишљених и уображених. Зато се може говорити само о том шта може бити предмет среће или несреће, али се не даје говорити о том ко је срећан, а ко несрећан. Ко мисли да је срећан, он је одиста срећан. Немогуће би неком било доказивати да није срећан само формулама или доктринама о срећи. Међутим, измишљена срећа или уображена несрећа, то су ипак потпуне стварности: јер могу трајати целог живота, и јер је сваки човек уверен у оно што осећа и кад није уверен у оно што мисли.

Најмање су срећни они људи који би имали све разлоге да буду срећни. Има људи који су господари златних рудника, а не осећају се срећним; а има људи који се не осећају несрећним ни после каквог случаја који би други сматрали катастрофом људског живота. Значи да је срећа једна ствар мишљења, и да сама за себе ништа не представља. Срећа, то је ипак само једна фикција. А ако срећа постоји, онда је она само у жељама, јер је жеља покрет и акција, значи једини живот и једина права радост. – Неоспорно, има и људи који не умеју бити срећни ни са ма каквим врлинама, или ма коликим богатством. Има и људи рођених за несрећу, као што су други рођени за музику. Треба имати некакав таленат за срећу, као што треба имати пуно душе да се буде истински несрећан. Мали људи могу бити срећни, али мали људи не умеју бити несрећни.

Богатство није главни услов за срећу, ма колико изгледало да јесте. На лепим сребрним монетама Фокеје и Митилене, стајали су рељефи богиње Афродите и песникиње Сапфе, као да је тиме речено да изнад среће у богатству, стоји ненадмашна срећа у љубави

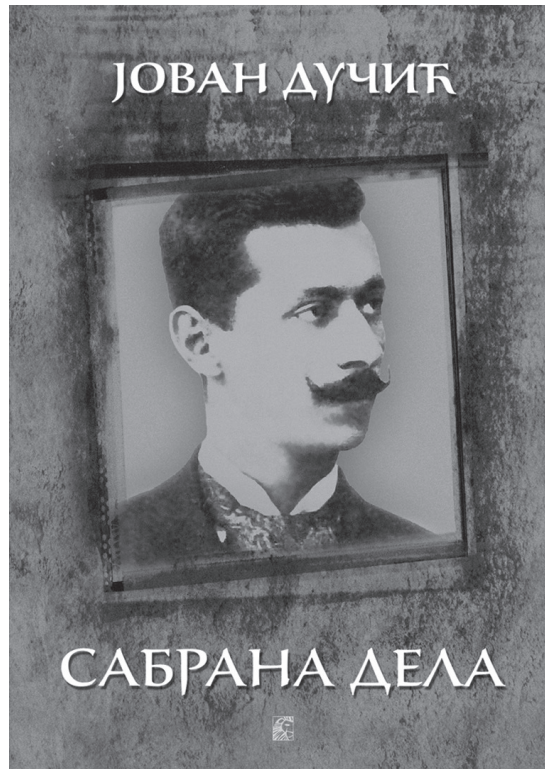
БЛАГО ЦАРА РАДОВАНА

и лепоти. Али лепота и љубав, то су среће које нису довољне бедном човеку, јер је он уплашен и претраваљен животом откад је почео да ходи по сунцу. Зато је увек и мислио да је злато једини извор сигурности за његов живот. – Извор сигурности, али не и среће. У природи је човека да кад мисли, он мисли само упоређујући, и не постоји мисао друкчије него према аналогiji. А материјално богатство је баш нешто што се најлакше упоређује са другим богатствима, али и које у тим поређењима само губи. Зато материјално богатство не може никад бити пуном срећом. Само срећа усамљена, недељива, неупоредива, и срећа која стоји по страни свих других човекових благодети, то је срећа свих срећа, средишни нерв наше љубави за живот, права човекова илузија о судбини. Таква недељива срећа јесу геније, храброст, част. Недељива и неупоредива срећа јесте само слава.

Све су велике среће случајне, и нема човека који је измислио једну срећу. Није тачно речено да је сваки човек ковач своје среће; тачно је, напротив, да је човек увек сâм ковач своје несреће. Јер од хиљаду несрећа има само једна која нас сналази од Бога, а то је смрт, иако смрт није несрећа, или бар не највећа. Све друге беде су дело човеково, чак и сама његова болест. Зато ако су среће случајне, несреће нису случајне. За сваку нашу несрећу крива је или наша лакоумност, или наша гордељивост, или наша глупост, или наш порок. И за физичке болести су криве само наше духовне болести, нездраве и порочне мисли. За несреће новчане, крива је или наша лакоумност или наша сензуалност. Чак и човек који је прегажен на улици може најпре да криви себе а тек онда да криви другог. – Зато човек кроз цео живот чини себи самом више зла него добра. Што успемо нашом памећу, покваримо нашом ћуди, а што успемо нашом добротом, упропастимо нашим пороцима; и, најзад, што постигнемо својом мудрошћу, изгубимо нашим темпераментом. Јер има нешто јаче и пресудније од свих наших сила, а то су наше слабости. – И антички

Јован Дучић

САБРАНА ДЕЛА

Јован Дучић је изузетна појава у српској књижевности и култури. Он је лиричар и у песми и у прози. Спада у ред оних писаца који су читавог живота писали једну књигу.

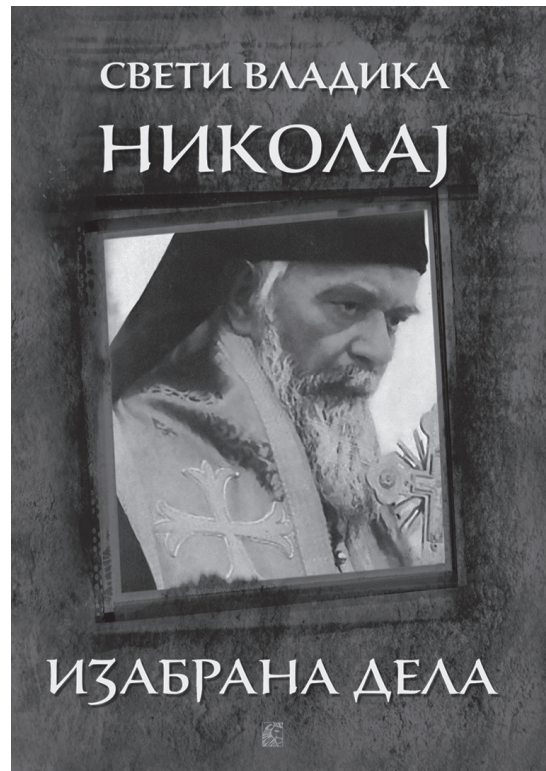
У почетку свога песничког стварања био је под утицајем Војислава Илића; али се касније тога утицаја сасвим ослободио и изградио своју индивидуалну лирику. Његова је поезија заиста значила новину и освежење, и у мотивима и у изражају.

Он открива сасвим нове мотиве у нашој поезији, ретка осећања, бизарна, префињена. Снага и лепота његове поезије је у изражају. Он је песника схватио као „кабинетског радника и ученог занатлију на тешком послу риме и ритма“.

Формат 170mm x 240mm, Обим 1172 стр. Повез тврдокоричен.

Владика Николај Велимировић

ИЗАБРАНА ДЕЛА

Изабрана дела Светог владике Николаја Велимировића садрже следећа дела: Омилије, Речи о свечовоку, Ниче и Достојевски, Религија Његошева и Шекспир Свечовек.

Николај Велимировић објавио је велики број књижевних дела духовне садржине.

Остао је недокучива величина, духовни стуб и упориште, најгенијалнији српски беседник и богослов, највећи српски црквени писац и мислилац.

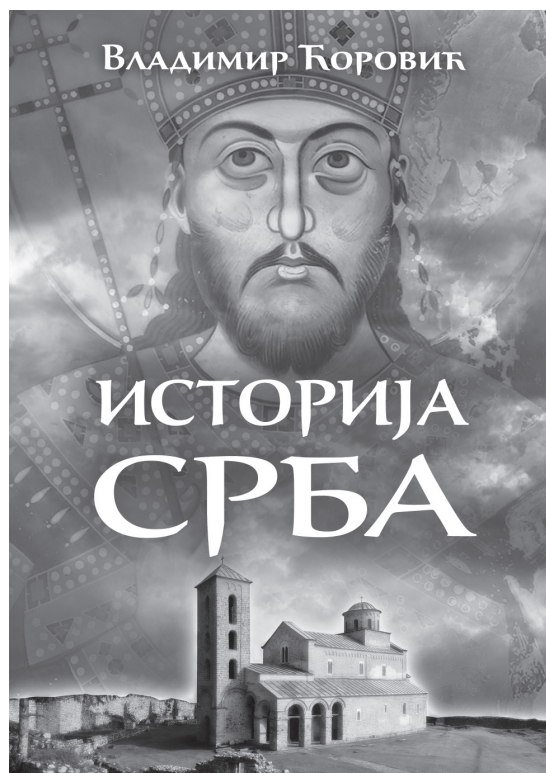
Због изузетне духовне снаге, речитости и велике мудрости назван је „најплемнителијим владиком XX века“.

После смрти, мошти владике Николаја пренете су у манастир Лелић код Ваљева.

Формат 170mm x 240mm, Обим 796 стр. Повез тврдокоричен.

Владимир Ђоровић

ИСТОРИЈА СРБА

Свеобухавтни водич кроз историју Срба од продирања Словена на Балкан, до периода између два светска рата. Ово дело представља целовити синтетички преглед српске прошлости која из пера овог нашег даровитог и марљивог историчара бива сасвим разумљива и мање упућеним читаоцима.

Формат 160mm x 170mm, Обим 925 стр. Повез тврдокоричен.

Пласман

Књижара "Ризница књига"
Суботићева бр.1 лок. 2
023/512-812, 063/517-874
Зрењанин

Књижара "Ризница књига бр. 4"
У холу Дома синдиката
Дечанска 14, локал бр. 30
011/3235-221, 063/517-874
Београд

Књижара "Ризница књига бр. 1"
Тржни центар бб, код хотела
"Конак"
031/846-296, 063/517-874
Златибор

Књижара "Ризница књига бр. 5"
Трг српских добровољаца 19
0230/29-917 063/517-874
Киkinda

Књижара "Ризница књига бр. 3"
ТЦ Багљаш бб
Булевар Вељка Влаховића бб
063/517-874
Зрењанин

Књижара "Ризница књига бр. 6"
Гимназијска 17
023/510-783
063/517-874
Зрењанин

И у свим боље снабдевеним књижарама
Ваш Leo commerce
info@leo.rs
www.leo.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-4

ДУЧИЋ, Јован, 1871-1943

Благо цара Радована / Јован Дучић. - Београд : Leo commerce, 2012 (Лазаревац : Елвод-принт). - 322 стр. ; 20 цм. - (#Библиотека #Ризница)

Тираж 1.000.

ISBN 978-86-7950-218-6

COBISS.SR-ID 194223628